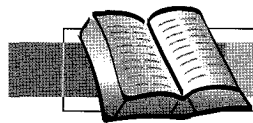

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Meditatie

Honger naar het Woord

"Zie, de dagen komen, spreekt de Heere HEERE, dat Ik een honger in het land zal zenden, niet een honger naar brood, noch dorst naar water, maar om te horen de woorden des HEEREN".

Amos 8:11

Honger naar het Woord. Wat een kostelijke zaak! Is er iets beters denkbaar dan honger naar het Woord? Dan honger en dorst naar de gerechtigheid? Werd het maar meer gevonden! Zien we niet juist het tegendeel? Steeds minder honger naar Gods Woord en steeds meer honger naar de wereld en haar begeerlijkheden?

Honger naar het Woord. En toch, in Amos 8 is dat niet een belofte maar een bedreiging. Want Amos moet het tienstammenrijk met haar goddeloze koning Jerobeam II waarschuwen. De welvaart in Israël was hoog gestegen. Maar dat ging gepaard met grote misstanden. Men diende de gouden kalveren in Dan en Bethel. De armen werden onderdrukt en Gods dag werd ontheiligd. Al Gods geboden werden vertreden. Ach, hoe bezwaarlijk is het, dat een rijke inga in het Koninkrijk der hemelen.

En is dat ook niet de situatie in ons land? We baden in de welvaart. En dat is een zegen. Maar is dat een zegen uit Gods rechterhand of uit Gods linkerhand? Immers, als het van de Heere afrekt, is het een vloek. Velen leven voor het hiernamaals en denken niet aan het hiernamaals. En onze overheid gaat er in voor. Ons land, dat eens voorop liep in de Reformatie, loopt nu voorop in de deformatie. Het Kanaän van het

Westen is verworpen tot het Sodom van het Westen. Al Gods geboden worden met voeten getreden.

Maar begint het oordeel niet bij het huis Gods? Zeker, er is nog veel godsdienst, maar zo bitter weinig godsvrucht. Want de verwerdelijking doet ook in de kerk haar intrede. En daarmee gaat de veruitwendiging gepaard. Gods Woord legt weinig beslag meer. Maar nog roept de Heere ons toe: keert weder, gij afkerige kinderen en Ik zal uw afkeringen genezen.

Maar als we ons verharden, komen Gods oordelen. Amos moet het wee prediken. De Heere zal een honger in het land zenden, niet naar brood en water, maar naar de woorden des Heeren. O, dat lijkt een kostelijke zaak te zijn, maar dat is het niet. Want: "zij zullen zwerven van zee tot zee, en van het noorden tot het oosten; zij zullen omlopen om het Woord des Heeren te zoeken, maar zullen het niet vinden". Hoe ontzettend! Honger naar het Woord, het Woord zoeken, maar niet vinden! Waarom niet? Want de Heere zegt toch: zoekt en gij zult vinden? Ach, Israël zocht de woorden Gods als handelskoopwaar. Toen de wereld niet meer verzadigen kon in het oordeel, beproefden ze hun geluk bij Gods Woord. Nee, bij woorden Gods zoals het er letterlijk staat. Welke

woorden? Die van hun eigen smaak en inzicht. Woorden van vrede, vrede en geen gevaar, waarmee ze hun gewetens susten.

O, in de tijd dat Israël Gods Woord kon eten, had het geen honger. Het voelde zich verzadigd met de genietingen der wereld. Nu zoeken ze de woorden Gods, maar zullen die niet vinden. En zo gaat dat met allen, die zich verharden onder de roepstemmen Gods. Wie daarover heenwerkt, en zich uitleeft in een eigenwillige godsdienst, komt eeuwig om. Is het ons beeld nog? Waarom weegt gijlieden dan geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? Er is alleen ontkoming van het oordeel Gods in het vleesgeworden Woord Christus, Die gezegd heeft: 'Ik ben het Brood des levens; die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten'. Want "Mijn vlees is waarlijk spijs, en Mijn bloed is waarlijk drank".

Daartoe heeft Hij gehongerd in de woestijn. En daartoe heeft Hij de helse dorst geleden op Golgotha.

Inhoud

Meditatie:	
Honger naar het woord	1
De witte bladzijde (3)	3
Commentaar: Gruwelijk(2)	4
Ziekten in de Bijbel: Genezingsdiensten en ziekenzalving	5
Alle macht (2)	7
Kerknieuws	8
Berichten	9
Preekbeurten	9

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Klooslaan 9, 2985 CK Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

Administratie en betalingen van
abbonementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

Alle **advertenties** aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisoehof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@rdnet.nl

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:
Amerika \$ 56,-, Canada \$ 68,-.

Zeepost:
Amerika \$ 49,-, Canada \$ 59,-.

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

Opdat er een volk zou zijn dat nimmermeer zou hongeren en dorsten. In welke weg? In de weg van wedergeboorte en bekering. Dat we door ontdekkend licht leren zien: door eigen schuld God kwijt en geen Borg voor mijn ziel. Alleen een zware schuld, die met schrik vervult. In de weg dat we ontdekt worden aan onze ongerechtigheid en steeds meer afgesneden worden van onze eigen gerechtigheid, opdat er plaats komt voor de Borggerechtigheid van Christus. Zo ontstaat de ware honger en dorst naar de gerechtigheid. "Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel naar U, o God". Dan wordt de schuld beleefd, bewegend en beleden: Gena, o God, gena!
Zalig wie zo hongert en dorst naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden. Dat is immers de

weg waarin de Heere het levende Brood en Water aan de ziel openbaart. En wie daarvan iets gezien en geproefd heeft, verlangt meer. Dan wordt het de bede met de Samaritaanse vrouw: Heere, geef mij altijd dat water! Weg wereld, weg schatten!

Rampzalig als we daar nog buiten staan. Haast u dan om uws levens wil, opdat we straks niet eeuwig te laat zullen hongeren en dorsten. Want daar is er zelfs geen druppel water meer tot verkoeling van onze tong. Gelukkig wie mocht leren hongeren en dorsten naar het Woord des Heeren. Straks zullen ze ontwaakt, Zijn lof ontvouwen, Hem in gerechtigheid aanschouwen, verzadigd met Zijn Goddelijk beeld. Dan is er eeuwig verzadiging van vreugde!

Genemuiden, Ds. E. Hakvoort

De witte bladzijde

(3)

De ram en de geitenbok

Het machtige rijk van de Meden en de Perzen heeft ruim twee eeuwen de hegemonie gehad over de wereld van het oosten: van het midden van de zesde eeuw vóór Christus tot het jaar 333. Toen behaalde de jeugdige koning Alexander van Macedonië bij Issus (een plaats in de buurt van Saulus' geboortestad Tarsen) een overwinning op het enorme Perzische leger. Aan deze beslissende veldslag zijn heel wat schermutselingen voorafgegaan. Niemand echter heeft de dramatische strijd tussen de Perzen en de Grieken zo helder voor zich gezien als weer... de profeet Daniël! Hij kreeg een visioen terwijl hij in de burcht Susan was (Daniël 8). Dit Susan was de hoofdstad van het Perzische wereldrijk. Daniël zag dan dat hij aan de oever van een groot water stond, de 'vloed Ulai'. Hij zag een ram voor het water staan. Het dier had twee grote hoornen, hoewel de ene hoorn groter was dan de andere. De grootste hoorn was het laatst uit de kop van het dier gegroeid. De betekenis werd later aan Daniël bekendgemaakt: de ram ziet op het rijk van de Meden en de Perzen. Het volk van de Perzen was later aan de macht gekomen dan de Meden, maar

het had de Meden wel in kracht overtroffen.

Die ram staat daar fier en in het volle bewustzijn van zijn macht om zich heen te kijken. Hij stoot met zijn hoornen tegen het westen, het noorden en het zuiden, 'en geen dieren konden voor zijn aangezicht bestaan'. Deze woorden zien op de succesvolle veldtochten en oorlogen van de Perzen in de loop van de tijden tegen verschillende volkeren. Opmerkelijk is dat het oosten ontbreekt – en dat komt ook met de geschiedenis overeen. In die veldtochten en oorlogen waren de Perzische koningen over het algemeen onweerstaanbaar: er was niemand die uit de hand van de ram verloor, zegt de Schrift, hij deed naar zijn welgevallen en maakte zich groot... (Daniël 8:4). Maar daar komt plotseling verandering in! Vanuit het westen komt een geitenbok 'over de ganse aardbodem'. Het dier roerde de aarde niet aan. Dit zal betekenen dat het zo'n snelheid ontwikkelt, dat men de poten de grond niet eens aan ziet raken. De bok heeft een 'aanzienlijke hoorn tussen zijn ogen' (Daniël 8:5). De bok valt op de ram aan – en de afloop van de strijd is anders dan men zou verwachten. De bok wint het gevecht: de hoornen van de ram wor-

den gebroken en de ram zelf wordt ter aarde geworpen en door de bok vetreden.

Alexander de Grote

Wie betekent die geitenbok? Het feit dat het dier uit het westen komt, doet het antwoord al vermoeden. Later zal Daniël uit de mond van de engel Gabriël horen wie die bok is: het is de koning van Griekenland. De geweldige hoorn tussen zijn ogen is 'de eerste koning'. De Statenvertalers merken bij die laatste woorden op: 'Te weten Alexander de Grote, en versta dit alzo, dat hij de eerste koning der Grieken zou zijn, die de Perzen en de Meden met krijg overwinnen zou.'

Alexander de Grote... wat een wonderlijke verschijning is deze man in de wereldgeschiedenis geweest! Hoewel hij slechts 33 jaar oud is geworden, is zijn betekenis zo groot, dat Gods Woord profetisch op verschillende plaatsen over hem spreekt. Hij is de koperen buik van Nebukadnezars beeld, hij is de luitpaard uit Daniëls droom, hij is de geitenbok uit Daniëls visioen. Wat weten wij eigenlijk van deze man en waarom is zijn betekenis zo groot geweest? Alexander was 20 jaar toen zijn vader stierf. Onmiddellijk begon hij de plannen van zijn vader uit te voeren, namelijk de bevrijding van de Grieken in Azië en de verovering van het kolossale Perzische wereldrijk. Met voortreffelijke generaals en een goed geoefend leger van 35000 soldaten trok hij in 334 de Hellespont over. Nadat Klein-Azië in een snelle actie was bezet, vond in het jaar 333 bij de stad Issus de beslissende slag met de Perzische koning Darius III plaats. De Perzen werden verpletterd. De ram was verslagen! Maar de ambities van de jonge Alexander reikten verder. Eerst stootte de jonge koning van Griekenland door naar het zuiden: ook Egypte werd veroverd. Een schitterende stad werd gesticht: Alexandrië. Zij noemen de landen naar hun namen, zegt de psalmdichter! De stad werd een Grieks-Oosters handels- en cultuurcentrum met een prachtige bibliotheek.

Wat Flavius Josephus vertelt

Op zijn veldtocht door het Nabije Oosten van Klein Azië naar Egypte moet Alexander ook door Palestina zijn gekomen. Tussen haakjes: wij

gebruiken in deze artikelen soms de naam Palestina als aanduiding voor het land der belofte. Sommigen menen dat die naam van de laatste tijd dateert en daarom onjuist is, ook al omdat zij gedachten oproept aan de vandaag daar levende Palestijnen. Die gedachte is echter niet juist. De naam Palestina komt reeds voor in de geschriften van de Griekse geschiedschrijver Herodotus, die leefde in de vijfde eeuw voor Christus.

Flavius Josephus vertelt nu in zijn boek *Joodse Oudheden* een vreemd verhaal over de tocht van Alexander door het heilige land (Boek XI, hoofdstuk 8). De koning zou na de verovering van de stad Gaza een bezoek aan Jeruzalem hebben gebracht. De hogepriester, Jaddus geheten, had om allerlei redenen verschrikkelijk tegen dit bezoek opgezien. Na een droom die hij meende van God gekregen te hebben, dacht hij zich te kunnen redden door in zijn hogepriesterlijk gewaad de stad uit te gaan, Alexander de Grote tegemoet. Ik citeer nu een gedeelte volgens de uitgave van Josefus bij Ambo Amsterdam (1997): 'Toen Alexander van verre de menigte in haar witte kleren zag, de priesters aan het hoofd van de stoet in hun gewaden van fijn linnen, de hogepriester in een hyacinthblauw met goud doorstikt kleed en met op zijn hoofd de hoge hoed met de gouden plaat waarin de naam van God was gegrift, trad hij alleen naar voren, bewees de Naam eer en begroette eerst de hogepriester (...) De koningen van Syrië en de anderen waren stomverbaasd over zijn daad en dachten dat de koning zijn verstand had verloren...' (blz. 294). Alexander zou toen aan de verbaasde omstanders hebben uitgelegd dat hij enige tijd geleden in Macedonië, nog vóór zijn veldtocht, gedroomd had en een man gezien had in dezelfde kleren als de hogepriester die thans voor hem stond. Die man had hem verzekerd dat hij de oversteek naar Azië maar moest wagen, want dat hij hem het rijk van de Perzen wel in handen zou spelen. Alexander verklaarde dat hij nu geloofde dat hij de veldtocht onder Gods leiding had gemaakt en dat hij alles zou kunnen volbrengen wat hij zich had voorgenoemen.

Het is een mooi verhaal, maar het is zeer de vraag of we met een beschrijving van de werkelijkheid hebben te doen. In de Schrift vinden we van

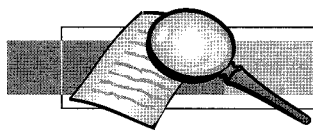
zulke gebeurtenissen geen enkel spoor en Aalders meent in het *Bijbelsch Handboek* (1935, deel I, blz. 537) dan ook dat we hier met een product van Joodse fantasie te doen hebben. Volgens hem zal de historische kern van het verhaal wel niet meer zijn dan dat de Joden zich zonder verzet aan Alexander hebben onderworpen.

De grote hoorn brak...

Nog was Alexanders veroveringsdrift niet verzadigd. Opnieuw werd het Perzische leger door hem verslagen: toen vielen geheel Babylonië, Perzië en Medië in zijn handen. Hij maakte enorme hoeveelheden goud en zilver buit, vooral in de hoofdsteden Babylon, Susa en Persépolis. In de laatste stad liet Alexander het prachtige paleis van koning Xerxes (in de Bijbel Ahasveros geheten) in brand steken. Nogmaals: de ram was verslagen! In het jaar 326 stootte Alexander door tot in het verre Indië. Daar moesten de Grieken voor het eerst tegen olifanten vechten. Toen tropische slagregens echter de troepen onophoudelijk teisterden, kwamen de soldaten van Alexander in opstand. Hun aanvoerder meende de grenzen van de aarde bijna bereikt te hebben, maar ze wilden en durfden hem niet langer volgen. De pootjes van de geitenbok werden moe... Moeizaam ploeterde het leger van de Grieken terug. In 325 bereikte het Babylon weer. De wereldveroverende tocht van Alexander de Grote had nog geen tien jaar geduurd: voor die tijd een ongelooflijke prestatie. Maar de sterkste is enkel ijdelheid! Dat schriftwoord werd heel aangrijpend vervuld in het leven van deze onvermoeibare man. Gods Woord zegt het zo heel eenvoudig: 'En de geitenbok maakte zich uitermate groot; maar toen hij sterk geworden was, brak die grote hoorn...' (Daniël 8:8). Hoe het precies gebeurd is, zal wel nooit helemaal duidelijk worden. Misschien is de steek van een mug de oorzaak van de dood van deze grote man geweest. In elk geval werd Alexander door een felle koorts bevangen en stierf hij binnen enkele dagen... 33 jaar oud.

(wordt vervolgd)

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken

Gruwelijk

(2) Gruwelijk. Dat is de kwalificatie die past voor de wrede handelingen die aborteurs zonder schroom uitvoeren. Ik wees daarop in het vorige artikel onder deze kop. De wijze waarop foetussen uit de baarmoeder worden verwijderd, zeker als het gaat om ongeboren levens van twaalf weken en ouder, is ronduit verschrikkelijk. Hoe kan men het doen? En: hoe kan men toelaten dat dit gebeurt? In het kort beschreef ik daarin ook de omslag die zich in ons land sedert de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw heeft voorgedaan met betrekking tot het denken over het ongeboren leven. Het veel gepromoteerde recht op zelfbeschikking komt met name openbaar in de in ons land gelegaliseerde abortuspraktijk. Overigens daar niet alleen. De verruiming in de mogelijkheden tot het straffeloos toepassen van euthanasie is ook door dit denken beïnvloed. Het ongeboren leven verdient als menselijk leven bescherming reeds van het ogenblik van de conceptie af. Daaraan willen we vasthouden. Want alleen het Woord kan ook in dit opzicht ons richtsnoer zijn. Van het eenvoudig getuigenis van dat Woord zijn we in ons land ver afgedwaald. In deze aflevering willen we wat verder ingaan op de vraag *hoe het komt* dat de samenleving zo denkt en handelt als het gaat om ongeboren leven. Tevens willen we proberen onszelf de spiegel voor te houden.

Tijdsbeeld

De cultuursituatie in Nederland kenmerkte zich tot de Tweede Wereldoorlog door een vrij algemeen respect voor God en godsdienst. De kerk had nog een centrale plaats in de samenleving. Het merendeel van ons volk was op een of andere wijze godsdienstig, ook in de openbare uitoefening daarvan. Daarna is de situatie drastisch veranderd. De per-

fectionering van de techniek en de vooruitgang van de wetenschap brachten een ongekende materiële welvaart met zich mee. Een praktisch materialisme werd kenmerk voor onze samenleving. Het opgaan in de schijnbaar onbeperkte mogelijkheden van het hier en nu verdreef God uit de publieke sfeer en daarna ook uit de private sfeer. We hebben God immers niet meer nodig! We kunnen het zelf. Het leven van de mens wordt gevuld en beheerst door technologie, organisatieschema's en automatisering. Het gevoel dat de mens door zijn kennis en vaardigheden de wereld kan beheersen, verdrijft het bovennatuurlijke uit zijn gezichtsveld. Secularisatie is het gevolg. Daarover zou nog veel meer te zeggen zijn. Ik probeer echter slechts een algemeen beeld te schetsen.

Mensbeeld

In dit tijdsbeeld ontstaat een nieuw mensbeeld of misschien moeten we wel zeggen, dat een nieuw mensbeeld het tijdsbeeld doet ontstaan. Natuurlijk liggen de wortels daarvan verder in het verleden, maar dit nieuwe mensbeeld manifesteert zich in onderwijs en opvoeding door een sterke nadruk op zelfontplooiing en zelfverwerkelijking. Het kind moet zich ontwikkelen tot een zelfstandige, autonoom denkende en in volkomen vrijheid handelende mens. Voor overdracht van christelijke normen en waarden is in het algemeen geen ruimte meer. De evolutieleer drong zich binnen in het christelijk geloof. In deze visie zouden de eerste levende cellen óf door toeval óf door een in de natuur aanwezige levenskracht zijn ontstaan uit niet-levende moleculen. Door geleidelijke ontwikkeling zouden uit die eerste cellen alle organismen zijn ontstaan. De mens zou zich ontwikkeld hebben uit een primitief en dierlijk oerstadium. Aanvankelijk probeerde men nog de

inzichten van het evolutionaire wereldbeeld in het christendom in te passen, maar spoedig bleek dat niet te gaan; deze inzichten zijn niet in te passen. Het is een andere kijk op de wereld, het leven, de mens, zijn zonde en zijn heil. Het is een poging om het christelijk geloof te vervangen door een nieuw geloof, dat een verklaring moet aanreiken voor het menselijk bestaan. Vanuit die gedachtegang is het niet zover van de opvatting vandaan dat de mens niet meer is dan een klompje cellen, door een geslachtsdaad bijeengebracht en door verdere evolutie geworden tot een denkend en handelend wezen.

De mens naar Gods beeld geschapen

God schiep alles naar zijn aard, maar de mens schiep Hij naar Zijn beeld en gelijkenis. De mens beelddrager van God! De mens is schepping van God en schepsel van God. "En (God) heeft uit één bloede het ganse geslacht der mensen gemaakt" (Hand. 17:26). De Bijbel zegt ons hoe God de mens schiep. Uit het stof der aarde gemaakt en beziel met de levensadem door de Schepper. Een twee-eenheid van ziel en lichaam. Uniek ten opzichte van de andere schepselen. Bedeeld met schone gaven: kennis, gerechtigheid en heiligheid. Geroepen om God lief te hebben met zijn gehele hart, zijn gehele ziel en met zijn gehele verstand en de naaste als zichzelf. De Heidelberger zegt het zo: "... opdat hij God zijn Schepper recht kennen, Hem van harte liefhebben en met Hem in de eeuwige zaligheid leven zou, om Hem te loven en te prijzen" (Zondag 3, antw.6).

Kenmerkend voor het menselijk bestaan is echter de zonde geworden. Van vrienden van God werden we door de zondeval vijanden van God. De persoon van de mens werd totaal gedesintegreerd. De dood onderworpen. Het leven is tijdelijk en eindig. Toch blijft de mens schepsel van God. Calvijn spreekt er in zijn commentaar op Genesis 9:6 over dat God het doel van de eerste schepping voor ogen heeft. De mens is geschapen met een bepaalde toerusting, in een bepaalde relatie en met een bepaalde opdracht. Door de zonde heeft de mens zich de uitvoering van de opdracht onmogelijk gemaakt. Hij heeft door ongehoor-

zaamheid en ongeloof de relatie met God verbroken. Daarmee is hij niet van zijn taak ontheven. Hij is niet een ander schepsel geworden, bijvoorbeeld een dier of een plant. Hij blijft geroepen tot het representeren van God, ook al is hij daartoe niet meer in staat. Waarom deze uiteenzetting over de mens als schepsel van God? Omdat dit ten diepste raakt aan onze visie op het ongebooren leven. Want waar komt dit leven vandaan? En wanneer is er sprake van leven? God schept. Voor die schepping maakt God op Zijn Goddelijke wijze gebruik van het samenkomen van man en vrouw. Ieder mens is Zijn schepsel. God schept de mens, een complete mens: een mens met een lichaam en een ziel. Ook het nog ongebooren leven is een mens, een schepping van God. Helemaal!

Ons mensbeeld

De verhouding van de mens tot God is de kern van het menszijn. Slechts vanuit die opvatting kan er zinvol over de mens worden gesproken. Die notie moet onze houding bepalen tegenover het ongebooren leven. De mens moet worden gezien in het licht van de eeuwigheid. De mens reist door de tijd naar de ontmoeting met God in het oordeel. Die reis begint bij de wording van de mens. Als de Heere die reis reeds afbreekt voordat het ongebooren leven het licht ziet, is dat omdat *Hij* dat doet. Hij beschikt over leven en dood. Niet wij. Zien we dat nog wel? Is er nog wel het besef

dat de mens staat in eeuwigheidsperspectief? Doet het gegeven dat alle leven leven is dat door God is geschapen en door Hem wordt onderhouden ons nog instemmen met het woord van Paulus: "Want in Hem leven wij en bewegen ons, en zijn wij" (Hand. 17:28a)? Beseffen we dat wel? Staan we er nog wel bij stil dat we straks God moeten ontmoeten? Wat is ook onder ons het gericht zijn op het hier en nu een allesdoor-dringende kwaal, die zijn duizenden verslaat. Zijn ook wij zo ver door de gesecculariseerde mensbeelden aangetaast en beïnvloed dat we heimelijk denken ons leven in eigen hand te kunnen houden? Of hebben we het leven leren zoeken buiten onszelf? Dragen wij zorg voor het ongebooren leven als schepsel van God? De levende God roept ons op om ons leven te besteden tot Zijn eer. Ja maar, kan dan een ongebooren vrucht reeds leven tot eer van God? Wie zal dat bepalen? Kan dat ook niet het ongebooren leven zijn? Dat leven dat als vrucht in de moederschoot is besloten? "En als het een onwaardiger bezigheid is een mens in z'n eigen huis te doden dan op het veld, omdat voor ieder z'n eigen huis het veiligste toevluchtsoord is, hoeveel gruwelijker moet het dan gevonden worden dat een vrucht, die het levenslicht nog niet gezien heeft, in de moederschoot gedood wordt?", om Calvijn nog maar eens te citeren.

Capelle aan den IJssel,

ds. W. Silfhout

naar zulke bijeenkomsten mogen gaan. En de vraag daaropvolgend is meestal: 'Waarom gebeurt het bij ons niet?' Hele boeken worden erover geschreven.

Twee boeken

Recent verscheen van de hand van prof. dr. W.H. Ouweneel, behorend tot de Vergadering der Gelovigen, een boek met de titel *Geneest de zieken!*. Met zijn boek wil hij een brug slaan tussen enerzijds pinkstergelovigen en charismatische christenen, en anderzijds de reformatorische en evangelische christenen. Dit boek staat vol met argumenten waarom het in de lijn van de Schrift zou zijn ook in onze tijd zieken te genezen door middel van gebed en handoplegging. Het nalaten hiervan is volgens Ouweneel ronduit onschriftuurlijk. Hij benadrukt dat gelovigen in onze tijd dezelfde gaven bezitten als eenmaal de apostelen.

Ook in de gereformeerde gezindte verscheen een boek. Enkele jaren geleden schreef dr. M.J. Paul een boek over de ziekenzalving onder de titel *Vergeving en genezing*. De ziekenzalving, zoals deze wordt verwoord in Jakobus 5:14-16, mag volgens hem nog steeds worden toegepast.

Vragen

In een drietal artikelen wil ik ingaan op een aantal vragen. In het eerste artikel ga ik, na voorbeelden uit de bijbelse en de vroege kerkgeschiedenis genoemd te hebben, in op de vraag of genezing van zieken in de naam van Jezus ook in onze tijd een bijbelse opdracht is. In het tweede artikel bespreek ik de ziekenzalving. En in het derde artikel probeer ik de vraag te behandelen hoe we in de 21^e eeuw over genezingsdiensten moeten denken.

Genezingswonderen in de apostolische tijd

De genezingswonderen die de Bijbel vermeldt, moeten we zien als tekenen ter bekrachtiging van het Evangelie. In het boek Handelingen valt op dat de wonderen op diverse manieren plaatsvonden. De zieke vader van Publius werd gezond toen Paulus voor hem bad en de handen op hem legde. De verlamde man bij de Schone poort werd genezen toen Petrus hem bij de hand greep. Een andere verlamde kreeg eenvoudig de

Ziekten in de Bijbel

Genezingsdiensten en ziekenzalving

(1)

Op zieken zullen zij de handen leggen, en zij zullen gezond worden (Markus 16:18).

Genezingsdiensten. Wie heeft er tegenwoordig niet van gehoord! Werden gedurende vele eeuwen geen speciale genezingsbijeenkomsten gehouden, de laatste jaren zien we dit verschijnsel steeds vaker en... dichterbij komen. Al lang vinden deze samenkomsten plaats in de

zogenaamde charismatisch evangelische gemeenten. In Nigeria is de profeet Joshua een wereldwijd bekende gebedsgenezer. En in Nederland is het evangelist Jan Zijlstra die elke maand in zijn thuisgemeente te Leiderdorp een genezingsdienst belegt. Ook houdt hij op diverse plaatsen in ons land gebedsen genezingsdiensten.

Wonderbaarlijke genezingen zouden plaatsvinden. Steeds vaker wordt de vraag gesteld of leden en doopleden van de Gereformeerde Gemeenten

opdracht om te gaan staan. Maar ook door het aanraken van de zweetdoeken van Paulus, of zelfs door de schaduw van Petrus, genazen zieken.

Genezingswonderen in de kerkgeschiedenis

Uit diverse geschriften weten we dat genezingswonderen niet alleen in de apostolische tijd, maar ook in de vroegchristelijke kerk voorkwamen. In de 2^e eeuw schreef Justinus de Martelaar over het grote aantal bezeten dat in Rome door de christenen genezen werd. In de 3^e eeuw lezen we bij Origenes van Alexandrië en Caesarea dat onder christenen sporen van de Heilige Geest bewaard zijn gebleven in het verrichten van talrijke genezingen. In de 4^e eeuw schreef de kerkvader Athanasius van Alexandrië over zijn vriend Antonius, die in de naam van Christus zieken genas. En weer een eeuw later lezen we van Augustinus, die aanvankelijk genezingswonderen niet meer nodig vond, dat aan het eind van zijn leven zijn visie veranderde. In zijn beroemde boek *De stad Gods* staan wel 25 wondergenezingen. Over het sterfbed van Augustinus is bekend, dat iemand met zijn zieke vriend bij hem kwam en vroeg of de kerkvader zijn hand op zijn vriend wilde leggen, zodat hij zou genezen. Augustinus gaf als antwoord, dat hij, als hij die macht had, deze eerst op zichzelf zou toepassen. Daarop zei de bezoeker dat hij een visioen had gekregen waarin de woorden gesproken werden: 'Ga naar bisschop Augustinus, opdat hij zijn hand op hem mag leggen en hij zal genezen worden'. Toen Augustinus dit hoorde, gehoorzaamde hij en de zieke werd genezen.

In de loop der eeuwen zien we de genezingswonderen afnemen. Er veranderde veel in de kerk. De kerk werd steeds meer georganiseerd. Regelmatig moest ook gestreden worden voor de zuivere leer. Er werd daardoor minder nadruk gelegd op de levensheiliging. Bovendien traden veel mensen uiterlijk tot de kerk toe. Hierdoor werd de kerk wereldgelijkvormig. Verder leefde steeds meer de bevreesdheid voor hoogmoed. Augustinus heeft veel invloed uitgeoefend met zijn aanvankelijke zienswijze dat genezingen niet meer nodig zouden zijn. De reformatoren Maarten Luther en Johannes Calvijn

namen dit over. Volgens Luther hadden de genezingswonderen een plaats in de begintijd van de kerk, waardoor de kerk grotere werken kon doen in het geestelijk onderwijzen en redden van mensen. En in zijn *Institutie* schreef Calvijn onomwonden dat de gave der gezondmaking is verdwenen (IV, 19, 18).

Wat zegt de Bijbel over genezingswonderen?

Voorstanders van genezingsdiensten menen dat Luther en Calvijn het helemaal mis hadden. Volgens hen is er geen enkele reden om genezingswonderen te beperken tot de apostolische tijd. De wonderen vonden toch ook in de eerste eeuwen van de kerkgeschiedenis plaats! Niets wijst erop dat de taak en de opdracht van de christenen veranderd is. In de Bijbel staat toch duidelijk in Mattheüs 10:8 en Lukas 10:9 de opdracht om zieken te genezen! En in 1 Corinthhe 12 lezen we toch dat gelovigen moeten staan naar gaven der gezondmakingen! En God belooft in Markus 16:18 toch gezondmaking als de gelovigen hun handen op zieken leggen! De kerken krijgen daarom het verwijt Gods opdracht en belofte tot welzijn van de zieke medemens te laten liggen. Dit brengt ons bij de vraag: bestaat er inderdaad een schriftuurlijke grond om in onze tijd zieken in de naam van Jezus te genezen? Laten we eens proberen bovengenoemde kernteksten na te lopen. Om wat inzicht te krijgen in de mening van voorstanders van genezingsdiensten, geef ik elke keer een citaat uit het boek *Geneest de zieken!* van professor Ouweneel (resp. p.248, 298, 121).

1. Blijvende opdracht om zieken te genezen?

'Nog altijd is het de Heer Zelf die door middel van zijn dienstknechten zijn genezings- en bevrijdingswerk voortzet, en wel op basis van het verzoeningswerk dat Hij op het kruis heeft volbracht.'

Is genezing van zieken nog altijd een taak van Gods knechten? Geen onbelangrijke vraag! Mattheüs beschrijft hoe de Heere Jezus de twaalf discipelen uitzond om te prediken. Daarbij kregen zij de opdracht om zieken gezond te maken met de woorden 'geneest de zieken' (Mattheüs 10:8). Lukas

vermeldt dat Jezus nóg zeventig andere discipelen uitzond om te prediken. En ook tot hen sprak Christus: 'Geneest de zieken' (Lukas 10:9). Mogen we op basis van deze schriftwoorden stellen dat de Heere een taak gaf aan Zijn dienstknechten, die ook in onze tijd nog geldt? Ik denk dat het antwoord 'nee' moet zijn. We kunnen er namelijk niet omheen dat de opdracht om zieken te genezen een duidelijk adres had, namelijk de twaalf en de zeventig andere discipelen. Tot hén sprak de Heere Jezus: '*Geneest de zieken*'. Het gaat te ver om dit zomaar door te trekken naar de ambtsdragers in onze tijd.

2. Gaven der gezondmakingen: ook nu?

'Elke gelovige die dicht bij de Heer leeft en in zijn volmacht staat, kan zieken de handen opleggen, want elke gelovige kan 'genadegaven van genezingen' ontvangen.'

Zijn er in onze kerken nog steeds mensen die de gave der genezing hebben? Geen makkelijke vraag! De woorden 'gaven der gezondmakingen' vinden we tot driemaal toe in 1 Corinthhe 12. Belangrijk is dat we letten op het verband waarin Paulus over deze gaven spreekt. De gemeenteleden in de grote stad Korinthe bleken met hun gave van het spreken in tongentaal te pronken. Grote statie, maar kleine vrucht. In drie lange hoofdstukken (12-14) besteedt de apostel uitvoerig aandacht aan de kwestie. Hij maakt duidelijk dat er verschillende geestelijke gaven bestaan. Net als het menselijk lichaam meerdere leden heeft, hebben de leden van de gemeente verscheidene gaven. Hierbij moeten we bijvoorbeeld denken aan het woord der wijsheid, het spreken van talen die men nooit geleerd heeft, of aan profetie. Onder de opsomming van de verschillende gaven noemt de apostel ook de *gaven der gezondmakingen* (12:9,28,30). Opvallend is het meervoud: gaven der gezondmakingen. Dit suggereert dat het niet gaat om een gave die iemand blijvend bezit. De Heere geeft de gave der gezondmaking incidenteel. Elke genezing op zichzelf is een gave van God. Vervolgens vraagt Paulus op retorische wijze in vers 30: 'Hebben zij allen gaven der gezondmakingen?' In gedachten volgt het antwoord: 'nee'. In vers 31 wekt Paulus

op om te ijveren naar de beste gaven. Voorstanders van gebedsgenezing en handoplegging lezen in deze tekst een opwekking om ook te staan naar de gave van genezing. Genezing is toch tot welzijn van de naaste en tot nut van de gemeente! Maar als we letten op het brede verband blijkt dat de apostel iets anders op het oog heeft. Want twee hoofdstukken verder zien we dat Paulus met de beste gaven vooral doelt op de gave van het profeteren (1 Cor.14:1).

Stellen we nogmaals de vraag: zijn er in onze tijd nog gaven der gezondmakingen? Na het bovenstaande lijkt het me het meest eerlijk te concluderen dat 1 Korinthe 12 hier geen duidelijkheid over geeft. De woorden 'gaven der gezondmakingen' worden genoemd in een opsomming van meerdere geestelijke gaven, en vooral met het doel een misvatting in de gemeente van Korinthe te bestrijden. Het lijkt in ieder geval niet een geestelijke gave waar we in het bijzonder naar moeten staan.

3. Gezondmaking: een belofte voor alle tijden?

'Er is niets in de passage dat suggereert dat de belofte van Markus 16 vers 17 en 18 slechts voor de begintijd zou gelden.'

Net als Mattheüs sluit Markus zijn bijbelboek af met de opdracht van de Heere Jezus aan Zijn discipelen om het Evangelie aan alle creaturen te prediken. Als we beide passages met elkaar vergelijken, valt echter een duidelijk verschil op. In tegenstelling tot Mattheüs beschrijft Markus de *tekenen* die de gelovigen zullen volgen, namelijk het uitwerpen van duivelen, het spreken met nieuwe tongen, het opnemen van slangen en het drinken van een giftige drank zonder dat het hen schade doet. Als laatste teken noemt Markus: *op zieken zullen zij de handen leggen, en zij zullen gezond worden* (16:18). Genezing van zieken is een van de tekenen die de gelovigen zullen begeleiden. Met gelovigen bedoelt Markus niet alleen de apostelen, maar Gods kinderen in het algemeen.

Weer dringt de vraag zich op: moeten we genezing van zieken zien als behorend bij de begintijd van de nieuwtestamentische kerk, of is dit een taak en belofte ook voor onze tijd? Geen makkelijke vraag in dit

verband! De kanttekenaren zijn van mening dat na de verbreiding van het Evangelie de tekenen niet meer nodig zijn. Ook de reformatoren Calvijn en Luther zijn deze mening toegegaan. Toch legt Luther in een preek over Markus 16:18 de vinger bij nóg iets. Volgens Luther blijft dezelfde kracht en werking van Christus *altijd* in de christenheid, zodat nog steeds zulke wonderen gebeuren als het nodig zou zijn. Hoe moeten we dit uitleggen? Moeten Gods kinderen ook nú zieken genezen, als dezelfde kracht van Christus onder hen aanwezig blijft? Met de volgende passage lijkt Luther zelf de sleutel aan te reiken: 'Christus heeft *niet* gezegd, dat zij altijd *zo moeten* plaats hebben en zij die dingen moeten doen, maar dat zij de macht hebben en die *kunnen* doen. De discipelen hebben er dan ook geen hand-

werk van gemaakt, maar gezocht het woord Gods te prediken en dat door wondertekenen te bevestigen.' Dus heel concreet: genezing van zieken moeten we niet zien als een bijbelse opdracht of belofte voor Gods kinderen van alle tijden. Maar onmogelijk is het niet. De Heere is een God van wonderen. Bijzonder in tijden wanneer het werkelijk nodig is. Volgens Luther moeten we hierbij denken aan tijden waarin het Evangelie vernietigd en versmaad wordt. Van diepe inhoud getuigen dan ook de volgende woorden van de grote reformator: *'Wanneer ik geloof ben, zo kan ik het doen, want het geloof geeft mij zoveel, dat mij niets onmogelijk is wanneer het nodig is.'* (wordt vervolgd)

Capelle aan den IJssel,

H.J. Agteresch

Alle macht!

Over Gods onbegrensde macht en genade

(2)

De gebrokenheid en Gods almacht

De belijdenis van Gods almacht betekent dat God alles regeert en bestuurt. De vraag die zich dan vanzelf aandient, is hoe de verhouding is van God tot het lijden. Deze wereld is vol gebrokenheid, de zonde en haar gevolgen. Hoe verhoudt zich het kwaad, het lijden in deze wereld tot de belijdenis van een almachtige God? We leven in een wereld die met God heeft afgerekend. En als we dan de mens, die zonder God leeft, confronteren met een almachtige God, dan zet dit alles onder een geweldige spanning. De vraag die dan op tafel ligt is: hoe moeten we Gods almacht rijmen met het kwaad, het lijden? God is toch door Zijn almacht in staat al het kwade te voorkomen als Hij dat wil? En als Hij volkomen goed is, dan wil Hij dat toch ook? Zo redeneert men verder. Bovendien: als God volkomen wijs is, kan het kwaad ook niet per ongeluk zijn ontstaan. Doorgeredeneerd betekent dit dat, als er een almachtige God is Die goed en wijs is, er geen kwaad zou zijn in deze wereld. En toch bestaat het kwaad. Hoe is dat mogelijk, als er een God is?

De theodicee

Dit probleem van het kwaad is ook wel bekend als de vraag naar de *theodicee*: de rechtvaardiging van God. In de theodicee wil men begrijpen hoe twee dingen tegelijk bestaan: een geestelijk Wezen, dat eeuwig, onbegrijpelijk, onzienlijk, onveranderlijk, oneindig, almachtig, volkomen wijs, rechtvaardig, goed en een zeer overvloedige Fontein van alle goed is (zie art 1 NGB) ... en daarnaast het kwaad. De theodicee heeft de kerk in alle eeuwen al bezig gehouden.

Een eenvoudige oplossing van de theodicee is om de wereld te zien als het schouwtoneel van een strijd tussen twee oerbeginselen: goed en kwaad, licht en duister. Via het manicheïsme kreeg deze opvatting voet aan de grond in de vroeg-christelijke kerk. Het goede is van God, het kwade komt van de duivel. In deze opvatting zit veel aantrekkelijks, want het reserveert het goede voor God en het kwade voor de duivel. Met andere woorden: het sluit de Heere buiten het kwaad en zo kan gehandhaafd worden dat Hij enkel goed is. Toch heeft de vroeg-christelijke kerk deze opvatting radicaal afgewezen, omdat ze God berooft

van Zijn almacht en de duivel te veel eer en macht geeft. Als men namelijk stelt dat de Heere niets met het kwaad te maken heeft, dan is er in deze wereld (Gods wereld!) een terrein waarop Hij niet almachtig is. Dan is God begrensd! Als we de Heere buiten het kwaad en het lijden plaatsen, dan kan Hij in het kwaad niet meer zijn dan een bondgenoot, een God Die meelijdt. Dan is het kwaad machtiger dan God.

We noemden deze opvatting aantrekkelijk. Dit verklaart waarom ze ook in onze dagen nog zoveel aanhang heeft. Vooral in evangelische kringen kom je deze mening veel tegen. Deze opvatting roept de mens op om te vechten tegen het lijden en het mag in die strijd dan tot troost dienen dat God het ook niet gewild heeft. Zo krijgen we wel een troostende nabije God, maar een God Die onmachtig is. En als we nog belijden dat Hij almachtig is, dan wordt de mens op zichzelf en zijn ongeloof teruggeworpen. Want als Hij genoeg geloof had in Gods almacht, dan zou God het lijden toch opheffen. Velen hebben al met schade ondervonden dat het vasthouden aan deze overtuiging het lijden ernstig kan verzwaren. Bovendien vergeet men te veel dat de mens door de zondeval zichzelf en al zijn nakomelingen in de gebrokenheid van de schepping heeft gebracht. Het lijden in deze wereld moet nooit losgemaakt worden van Genesis 3, de zondeval. God is niet overvallen door de val, maar Hij heeft de val toegelaten in Zijn schepping. De Heere staat boven de gebrokenheid van Zijn schepping en Zijn almacht is niet angetast.

Geen Auteur van de zonde

Als de Almachtige, de Schepper, heeft Hij de zonde toegelaten en de satan veel macht toegestaan, maar Hij blijft de Almachtige. Uiteindelijk zal Hij triomferen over de satan en Zijn schepping terugkrijgen, maar dan zonder zonde, dood en lijden. Hij zorgt ervoor dat in de weg van Zijn genade in Christus er ook een volk zal komen dat de nieuwe aarde zal mogen bewonen. Met het toelaten van de zonde is de Heere echter *geen Auteur van de zonde* geworden. We mogen wel zeggen dat de Heere in alles Zijn hand heeft, maar daarmee maken we Hem niet tot een Auteur van de zonde. Hij regeert en bestuurt over alles, ook over al het lijden. En

omdat Hij blijft regeren en alles bestuurt, daarom is er in, uit en boven het lijden nog een uitweg tot en bij Hem. Al in Genesis 3 heeft de Heere Zijn genadeverbond bekend gemaakt en in dat verbond een uitweg aangegeven uit de zonde en het lijden.

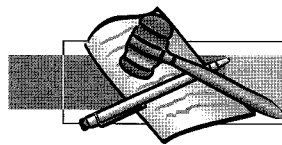
Dat is de weg ter zaligheid die Hij in Christus ons bekend maakt in Zijn Woord en die Hij door Geest en Woord wil leren aan mensen die in de gebrokenheid van hun bestaan geen uitweg meer weten en zien. De Catechismus verwoordt in de Zondagen 9 en 10 deze weg die de Heere Zijn kinderen leert te gaan door de gebrokenheid van deze wereld en de

gebrokenheid van hun eigen leven. Blijven er op het gebied van de theodicee dan geen vragen onbeantwoord? Op vele vragen die wij stellen aan de Heere is geen direct antwoord voorhanden. De weg van de ratio, het verstand, is wel de weg waarin velen antwoorden zoeken, maar uiteindelijk vastlopen. De weg van het geloof, zoals die in het eerste geloofsartikel beleden wordt, doet echter de vragen verbleken of niet meer stellen omdat er vertrouwen op God en rust in God is gevonden.

(wordt vervolgd)

Rijssen,

ds. A. Schreuder

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Dirksland en te Veenendaal:

ds. G.J.N. Moens te Goes;

te Doetinchem:

ds. D.W. Tuinier te Terwolde-De Vecht;

te 's-Gravenzande en te Vlaardingen:

ds. G. Clements te Gouda;

te Kampen:

ds. J.J. Tanis te Kapelle-Biezeling.

AMBTJSJUBILEUM

DS. A.B. VAN DER HEIDEN

Op D.V. 26 september a.s. is het 25 jaar geleden dat ds. A.B. van der Heiden als herder en leraar aan de Geref. Gemeente van Enkhuizen verbonden werd. Daarna heeft hij de gemeenten van Doetinchem, Utrecht en Oostkapelle mogen dienen. Sinds augustus jl. is hij herder en leraar van de Geref. Gemeente van Benthuisen.

T.g.v. dit ambtsjubileum zal op D.V. **donderdag 30 september a.s.** een herdenkingsdienst worden gehouden, die aanvangt om 19.30 uur. Deze dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente van Benthuisen, Dorpsstraat 63.

Kerkenraad Geref. Gemeente Benthuisen

SLUITING KERKGEBOUW VAN ROTTERDAM-ZUID

I.v.m. de verhuizing van onze gemeente naar Barendrecht wordt de laatste dienst in het eigen kerkgebouw aan het Mijnsherenplein 10 gehouden op D.V. **woensdagavond 29 september a.s.** In deze dienst, die om 19.30 uur aanvangt, hoopt onze eigen predikant, ds. L. Terlouw, voor te gaan.

M.i.v. D.V. zondag 3 oktober a.s. worden de kerkdiensten gehouden in de Chr. Geref. Kerk, Voordijk 252 te Barendrecht. Voor de aanvangstijden van de diensten verwijzen wij naar de "Predikbeurten".

Kerkenraad Geref. Gemeente Rotterdam-Z

AANGEPASTE KERKDIENTST TE MIDDELHARNIS

D.V. **zaterdag 25 september a.s.** zal er in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Middelharnis een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke handicap. In deze dienst, die om 15.00 uur begint, hoopt voor te gaan student J. van Belzen. Hij wenst te spreken over "Naäman de Syriër" n.a.v. 2 Koningen 5. Iedereen is van harte welkom.

AANGEPASTE KERKDIENTST TE NUNSPEET

D.V. **zaterdag 25 september a.s.** zal er in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Nunspeet, Brinkersweg 17, een aangepaste kerkdienst voor mensen met een verstandelijke handicap worden gehouden. In deze dienst, die om 15.00 uur begint, hoopt voor te gaan ds. A. Schot. Hij wenst te spreken over "Twee bouwers", n.a.v. Lukas 6:47-49. Iedereen is van harte welkom.

MUTATIE

KERKELIJK JAARBOEK 2004

Pag. 46, zendingspredikant G.J. BAAN. Het juiste banknr. van ds. G.J. Baan is: 4973.91.007.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG VAN 2 JULI 2004

Ds. C.G. Vreugdenhil opent de classisvergadering, namens de roepende kerk van Terneuzen, met het laten zingen van Ps. 3 vers 2, waarna hij leest 1 Timotheüs 4 en voorgaat in gebed.

Vervolgens bepaalt de tijdelijke preses ons bij het voorgelezen Schriftgedeelte.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses: ds. M.J. van Gelder, assessor: ds. C.G. Vreugdenhil, quastor: ouderling B. Sturm en scriba: ouderling J. Prinsen.

De notulen van de vorige classisvergade-

ring d.d. 17 mei 2004 worden ongewijzigd vastgesteld.

Ingekomen stukken:

Brief Stichting Zorgverlening draagt de heer A.C. Hage voor in de vacature. Besloten wordt hem voor te dragen aan de PS-Zuid voor benoeming als bestuurslid van deze stichting.

Vervolgens worden enkele punten in besloten vergadering behandeld.

Hierna volgt het afscheid van ds. A.B. van der Heiden. De preses spreekt hem kort enkele woorden toe. Er is nogal een aantal mutaties geweest de laatste vijf jaar in de classis Middelburg. Gelukkig krijgen we versterking in de classis, doordat kandidaat De Heer het beroep naar de gemeente Middelburg-C mocht aannemen. Een kandidaat moeten we enkele jaren rust geven om in de gemeente zijn weg te vinden. Hij moet zich kunnen ontwikkelen binnen de gemeente. We dienen hier rekening mee te houden. Het spijt ons zeer dat u ons gaat verlaten. U hebt een plaats mogen krijgen binnen de classis en de gemeente van Oostkapelle. Aan ds. Van der Heiden wordt nu de officiële acte van ontslag van de classis overhandigd. Tijdens de afscheidsdienst

D.V. 8 augustus a.s. zal ds. Vreugdenhil hem namens classis en PS-zuid toespreken. Hem wordt nog toegezongen psalm 121 vers 4. Ds. Van der Heiden spreekt nog enkele woorden. Het is met pijn en verdriet om afscheid te moeten nemen. De Heere heeft mij losgemaakt an de gemeente en ik heb vrede in het hart; de Heere geeft er Zijn goedkeuring over. Met Paulus mag ik zeggen: "hulp van God verkregen hebbende sta ik tot op deze dag". Hij bedankt hartelijk voor alle broederlijke liefde die onderzonden is.

Als roepende kerk voor de volgende classisvergadering wordt de gemeente van Vlissingen aangewezen. De vergadering zal gehouden worden op D.V. vrijdag 23 juli 2004 te Middelburg-Centrum. Deze vergadering wordt belegd in verband met het classicaal examen dat afgenomen dient te worden omdat kandidaat J.M.D. de Heer het beroep naar de gemeente Middelburg-Centrum mocht aannemen.

De preses sluit de vergadering en verzoekt ouderling P.P. Eikelboom om te eindigen; deze laat nog zingen Ps. 122 vers 3 en eindigt met dankgebed.

J. Prinsen, scriba

gehouden. Deze dag is bedoeld voor leidinggeevenden, jongeren, bestuursleden, voorzitters en andere belangstellenden. Op deze door de jeugdbond van de Geref. Gemeenten te organiseren startdag is er ruimte voor ontmoeting en gelegenheid tot het opdoen van nieuwe ideeën. Ds. G.J. van Aalst houdt dan een referaat over "Schijn bedriegt". Er zijn workshops, er is een ideeënmarkt, verschillende organisaties presenteren zich en voor baby's en kinderen t/m 12 jaar is er opvang geregeld.

Als u uit de richting Utrecht komt houdt u dan rekening met vertraging. De A20 is van knooppunt Gouwe t/m Nieuwerkerk a/d IJssel afgesloten. Omleiding: neem bij knooppunt Gouwe de A12 richting Den Haag, afslag Zevenhuizen (9) en houd Nieuwerkerk a/d IJssel (N219) aan. Bij de kruising tussen de A20 en de N219 kunt u bij Nieuwerkerk de A20 weer op. Op de terugroute is dit weggedeelte niet afgesloten.

APPÈLAVOND +16 IN MIDDELHARNIS

Op D.V. zaterdag 9 oktober a.s. zal er een +16 appèlavond van het district Flakkee worden gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Middelharnis, Chr. de Vrieslaan 40. Deze bijeenkomst begint om 19.30 uur.

Ds. W. Silfhout zal dan spreken over: "Hoe word ik met God verzoend?"

ZANG- EN VERTELMIDDAG IN RIJSEN

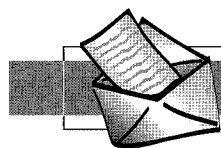
Op D.V. zaterdag 2 oktober a.s. hoopt het Noordermannenkoor te Rijssen zijn traditionele zang- en vertelmiddag - speciaal voor mensen met een verstandelijke handicap - te houden. De leiding berust bij dhr. W. Visser, die ook de bijbelvertelling zal verzorgen. Rick Kusters zal de samenzang begeleiden. Er zal één collecte worden gehouden. De netto-opbrengst is bestemd voor de doelgroep van deze middag. Gehandicapten, ouders/begeleiders, vrienden en verdere belangstellenden worden van harte uitgenodigd deze middag bij te wonen. De middag begint om 14.30 uur. Deze bijeenkomst wordt gehouden in de Noorderkerk, Molenstalweg 19 te Rijssen, tel. 0548-512781.

kanten van dit onderwerp. Uiteraard blijft er gelegenheid over om ook andere vragen te stellen. We hopen met elkaar een nuttige en bezinnende avond te hebben.

Deze bijeenkomsten beginnen om 19.30 uur en worden D.V. gehouden in het kerkgebouw van de plaatselijke Geref. Gemeente. **Moerkapelle 5 oktober, Kampen 6 oktober, Middelburg-Zuid 12 oktober.** Kerkenraadsleden, leden van (kinder)evangelisatiecommissies, maar ook andere belangstellenden zijn hartelijk welkom. Opgave en informatie: mevr. J. Janse, 033-4631036.

LANDELIJKE STARTDAG

Op D.V. zaterdag 9 oktober a.s. wordt de landelijke startdag in het Wartburg College, locatie Revius, Piccolo 50 te Rotterdam

Berichten

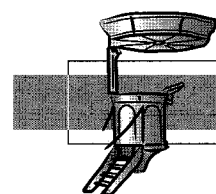
TOERUSTINGSBIJeenKOMSTEN EVANGELISATIEWERK

Ook dit najaar hopen we u weer van dienst te zijn door het beleggen van toerustingsavonden. Er zullen lezingen gehouden worden voor het volwassenenwerk en het kinderevangelisatiewerk. Het thema voor het Evangelisatiewerk Volwassenen is deze avond: "**Taken en mogelijkheden voor de plaatselijke evangelisatiecommissie**".

Evangelist G. Baan (toeruster Landelijk Werk) zal spreken over de taken die er liggen voor een plaatselijke evangelisatiecommissie. De nadruk zal gelegd worden op ideeën en mogelijkheden die er zijn om het werk uit te breiden of om bestaande evangelisatieactiviteiten effectiever op te zetten. Deze avond is ook bedoeld voor kerkenraden die overwegen om een evangelisatiecommissie te benoemen. Verder zal de samenwerking tussen het deputaatschap en de plaatselijke evangelisatiecommissie aan de orde komen.

Het thema voor het Kinderevangelisatiewerk is: "**Hoe maken we de vertelling actueel?**"

Mevrouw J. Janse (secr. Landelijke Werkgroep) zal n.a.v. dit thema een inleiding houden. Na de pauze zal het onderwerp in groepen, aan de hand van gesprekspunten, door andere werkgroepsleden praktisch worden uitgewerkt. Wij willen ons zo bezinnen op de principiële en praktische

Predikbeurten

ZONDAG 19 SEPTEMBER 2004

Aagtekerke 14.30 uur ds. De Heer; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. Van Dijk; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 10.00 en 18.30 uur stud. Van Belzen; Amersfoort 9.30 (H.A.)

en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 10.00 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Barneveld 9.30 en 19.00 uur leedienst; Beekbergen 19.00 uur ds. Meeuse; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van

der Heiden; Berkenwoude 19.00 uur ds. Clements; Bodegraven 10.00 uur ds. Bac en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Boskoop 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. De Wit en 17.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 14.30 uur ds. L. Blok; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Doetinchem 18.30 uur ds. Kattenberg; Dordrecht 10.00 uur ds. P. Mulder en 18.00 uur ds. Van Ruitenburg; Drachten 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.00 en 19.00 uur leesdienst; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Vermeij; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Enschede 10.00 en 16.00 uur kand. Terlouw; Enter 15.00 uur stud. Van Belzen; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Goes 9.30 uur en 18.00 uur ds. Moens en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 14.30 uur ds. Melis; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 10.00 en 18.00 uur stud. Van Manen; 's Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's Gravenpolder 9.30 uur en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur leesdienst; Groningen 9.45 (H.A.) en 15.30 uur ds. Hoogerland; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. C. Harinck; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Hilversum 19.00 uur ds. Schot; Hoofddorp 19.00 uur ds. Golverdingen; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Hoogvliet 17.00 uur ds. P. Mulder; Houten 11.00 uur leesdienst en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Kleppe; Kapelle-Biezelinge 9.30 uur en 18.00 uur (H.D.) ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Krabbendijke 9.30 en 14.00 uur leesdienst en 18.00 uur (H.D.) ds. Verschuure; Krimpen a/d IJssel 16.00 uur ds. Van Dieren; Leerdam 15.30 uur ds. Van Gelder; Leiderdorp 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Golverdingen; Lelystad 19.00 uur ds. W. Harinck; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Middelburg-Centrum 9.30 uur en 18.30 uur ds. De Heer en 14.30 uur leesdienst; Naaldwijk 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Driessen; Nieuw Beijerland 9.30 ds. Moerkerken en 18.00 uur ds. De Wit; Nieuwdorp 14.30 uur ds. Tanis (H.D.); Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst (kerk aan de Ooststraat); Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. Boogaard; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oostkapelle 15.00 uur ds. C. Harinck; Opheusden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Opperdoes 19.00 uur ds. Neele; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Oudemirdum 19.00 uur ds. Kleppe; Poederoyen 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker; Puttershoek 14.30 uur stud. Van Manen; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 15.00 uur

ds. W.J. Karels; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Noord 9.30 en 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 uur ds. J. Karels en 18.30 uur (H.D.) ds. Mol; Rijssen-Zuid 9.30 uur (H.A.) en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 14.00 uur ds. Schipper; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur ds. Baaijens; Rotterdam-Centrum 16.30 uur ds. Paul; Rotterdam-Zuid 14.30 uur ds. Van Krimpen; Scherpenisse 9.30 uur en 18.30 uur ds. Brugge en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Scheveningen 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. Zippro; Soest 15.00 uur ds. F. Mulder; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. Van Dieren; Terwolde-De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 uur en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Van Gelder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. Van der Net; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 15.00 uur ds. Veenendaal; Vlaardingen 14.30 uur ds. P. Mulder; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 uur en 18.30 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. M. Karens; Westkapelle 18.30 uur ds. Vreugdenhil; Wierden 18.30 uur kand. Terlouw; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Yerseke 9.30 uur en 18.00 uur ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 en 15.30 uur ds. Van Ruitenburg; Zwolle 19.00 uur ds. J. Karels.

DINSDAG 21 SEPTEMBER 2004

Aagtekerke 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Amsterdam-Noord (Melkweg 16) 19.30 uur ds. Mondria; Borssele 19.30 uur ds. Schipper; Brakel 19.30 uur ds. Van Dieren; Enkhuizen 19.30 uur ds. Hogchem; Mijdrecht 19.30 uur ds. Brugge; Poederoyen 19.30 uur ds. Meeuse; Poortvliet 19.30 uur ds. Tuinier; Scherpenzeel 19.30 uur ds. Van Krimpen.

WOENSDAG 22 SEPTEMBER 2004

De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. Van Boven (bijbellezing); Doetinchem 19.30 uur ds. Kleppe; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels (bijbellezing); Hoogeveen 19.30 uur ds. Hoogerland; Rhenen 19.30 uur ds. Veenendaal (bijbellezing); Rijssen-West 19.30 uur ds. De Jongste; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Driessen; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. L. Blok; Rotterdam-Zuid 14.30 uur (bevestiging kand. L. Terlouw) ds. Van Aalst en 19.00 uur (intrededienst) ds. Terlouw; Stolwijk

19.30 uur ds. Van Gelder; Utrecht 20.00 uur ds. Mouw; Wageningen 19.30 uur ds. Hakvoort (voor de zending); Zwolle 19.30 uur ds. Van Ekeveld.

DONDERDAG 23 SEPTEMBER 2004

Barneveld 19.30 uur ds. Hogchem; Berkenwoude 16.30 uur ds. W.J. Karels (huw. bev.); Bodegraven 19.30 uur ds. Neele; 's Gravenzande 19.45 uur ds. Hoogerland; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Van Krimpen; Krimpen a/d IJssel 19.30 uur ds. M. Karens; Leerdam 19.30 uur stud. Van Manen; Naaldwijk 19.45 uur ds. Schot; Ridderkerk 19.30 uur ds. Visscher; Sint Philipsland 19.30 uur ds. Moens; Stolwijk 13.30 uur ds. De Heer (huw. bev.); Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. Kleppe; Zaandam 19.30 uur ds. Schreuder; Zoetermeer 19.30 uur ds. Van der Net; Zwijndrecht 19.30 uur ds. De Jongste.

VRIJDAG 24 SEPTEMBER 2004

Hardinxveld-Giessendam 18.30 uur ds. W.J. Karels (huw. bev.).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur evangelist G. Baan.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. U bent hartelijk welkom in onze evangelisatiepost van dinsdag t/m zaterdag tussen 10.00 - 16.00 uur!

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist G. van de Breevaart; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur. Zondag 19 september 09.30 en 16.00 uur leesdienst.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude Barrelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur evangelist H.J. van den Boogaart. U bent hartelijk welkom in de BIJBEL-winkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

Godsdienst Leraar

(conrector / vice-directeur)

Timothy Christian School, in Chilliwack, British Columbia, zoekt een godsdienst leraar voor de high school. We denken aan een bewogen man met theologische opleiding (bij voorkeur CGO-E). Indien de gegadigde ook onderwijs bevoegdheid en ervaring heeft bestaat er een eventuele mogelijkheid voor gedeeltelijke overname van directie taken.

TCS is een school, uitgaande van de Gereformeerde Gemeente in Chilliwack en bestaande uit een elementary en secondary school van ongeveer 400 studenten.

Voor inlichtingen kunt u contract opnemen met de directie, dhr Th. VandeWeg, school (001-604-794-7114) of thuis (001-604-858-0028), vandeweg@familynet.bc.ca.

Bedenk dat het hier 9 uur vroeger is dan in Nederland.

Even weg? Huur een mooie stacaravan op **DE LINGEHOEVE** te **SPIJK**. Herfstvakantie vrij. 0183-628864

Wie heeft er voor verz. een oud album/doos oude **ansichtkaarten**? Neem ze graag van u over voor een goede prijs. H. Versluis 0318-521232

begravenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

- Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begravenissen, naar wens van de familie;
- Geen crematies;
- Opbaren met kistkoeling in het sterfhuys of in de voor u bekende aula's;
- Dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden; ook voor de verzorging van de overledene door een gediplomeerde verpleegster.

AL UW PERSOONLIJKE WENSEN WORDEN DOOR ONS IN ALLE RUST EN VERTROUWELIJK BEHARTIGD.

Begravenisonderneming de Jongh

Kerkstraat 15a, 4181 AA Waardenburg
Tel. 0418-652039

Reepijzer 5
3371 JC Hardinxveld-Giessendam
Tel. 0184-611154

Christelijke begravenisverzorging

De Bruijn

Voor een meer eervolle begravenisverzorging in de provincie Utrecht en de regio's Gouda en Hilversum.
Tel. 0346-281711.

Dag en nacht bereikbaar. (Geen crematies).

Website op zondag sluiten?

Kijk op <http://www.heinosoft.nl/zondag/>

Of bel 015-2128463, email: info@heinosoft.nl

**Airconditioning
op de
Preekstoel**

Bel Aktie 010-4517471

Zwijndrecht

Boekhandel en antiquariaat
DE ROO

De nieuwe Calvijn Bijbelverklaring verschijnt binnenkort!

Compleet 15 dl. € 595,-

Inruil oude delen of andere theologische boeken is mogelijk.

Tevens verkoop / inkoop en taxatie van tweedehands en antiquarische theologische boeken.

**Van Meelstraat 12 Zwijndrecht
Tel. 078-124081**

Voor info bel:

0416-692787

of

0341-425712

**Reformatrice Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**

Begravenisonderneming
Brouwer

**Voor een verantwoorde
en stijlvolle begravenis**

- * mogelijkheid voor thuis opbaren
- * eigen rouwvervoer
- * kist wordt schoudergedragen
- * gratis laatste wens boekje

R.C. Brouwer Bentincklaan 1a, Leersum
tel. 0343-461880 b.g.g. 06-51504726

- Amerongen - Amersfoort - Doorn - Eist -
- Langbroek - Leersum - Maarn - Maarsbergen -
- Rhenen - Woerden - Woudenberg -

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg, gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

Gekwalificeerde kraamzorg

Meldt u tijdig aan (om teleurstelling te voorkomen). U kunt ons dagelijks telefonisch bereiken.
Bel 033 - 277 45 47 of 0342 - 49 21 55

Gezins- en bejaardenzorg

Voor gepaste hulp in uw situatie kunt u de SHG via het telefonisch spreekuur bereiken onder telefoonnummer 0166 - 65 26 05.
Op werkdagen van 8.30 - 10.30 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 20.00 uur.

De gratis brochure zenden wij u graag toe.

Begrafenisonderneming

Voor uitvaartzorg in :

- ◆ Scherpenzeel
- ◆ Barneveld
- ◆ Veenendaal
- ◆ Kootwijkerbroek
- ◆ De Valk-Wekerom
- ◆ Amersfoort
- ◆ Renswoude
- ◆ Woudenberg

Geen crematies

Stationsweg 411

3925 CD Scherpenzeel

Tel. 033 277 0555

Reist u naar **Zuidelijk Afrika** voor zaken, vakantie of privé? **Umfula Tours** helpt u graag met uw programma, reis, verblijfsbeplanning en uitvoering.

tel 0027 11 706 4809

fax 0027 11 463 6810

e-mail wybe@umfulatours.com

**CHR. BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR**

Regentesselaan 43 Tel.: (0318) 52 66 41
3905 GT Veenendaal Fax: (0318) 55 42 04

**Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv**

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

**IN LIEFDEVOLLE
HERINNERING...**

Uw gedachten over een uniek gedenkteken geven wij gestalte in natuursteen. Vraag naar het fotoboek met vele voorbeelden.

Grafgedenktekens
Zandee & de Kuijper

Goes: Ronde Ringbaan-West
Telefoon (0113) 216555

Middelburg: Arnesteinweg 40
Telefoon (0118) 612579

Zoetermeer: Argonstraat 66
Industrieterein Lansinghage
Telefoon (079) 3615010

Email: info@grafgedenktekens.nl

Begrafenisverzorging Kina

Begravenissen in Capelle a/d IJssel
e.o. D.W. Schipper, tel. 010-458 31 12.
Wij verzorgen geen crematies.

Te koop: semi-bungalow

inhoud 600 m3, op 500 m2 grond,
vrij uitzicht op akkers.
Westland 14, Moerkapelle,
tel. makelaar: 0180 - 631655

Te koop gevraagd: **(preken)banden**
voor een bandrecorder.

Graag wil ik ze bij u op komen
halen. U kunt mij bellen op 06-
23846827 of 0166-604195
J.C.Bazen Mossellaan 51 Tholen

Te huur Opheusden: woonruimte
voor 1 meisje of vrouw.

Tel. 0488 - 441489 of 06 - 51148856

Te koop gevraagd: THEOLOGISCHE EN AANVERWANTE BOEKEN.

Antiquariaat Den Hertog/G.J. Zwoferink, tel. zaak: 030-634 66 81

INTEKENVOORDEEL!

D.V. dit najaar verschijnt bij ons:

Uit het Leerboek van vrije genade

De Heidelbergse Catechismus

in 52 preken

door ds. J. Karels

Eenvoudige, actuele en praktische verhandeling
van de Heidelbergse Catechismus.

Zoveel mogelijk is de oorspronkelijke spreektaal aangehouden.

Duidelijke letter, geschikt voor de leesdiensten
± 800 blz., 2-delig. Gebonden. / ISBN 9080741639

Intekenprijs € 59.⁹⁰

(na 31 oktober 2004 € 64,90)

Zend mij direct na verschijning ex.

'Uit het Leerboek van vrije genade', ds. J. Karels, à € 59,90.

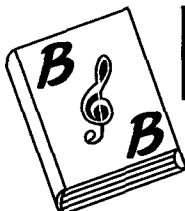
Naam :

Adres :

Postcode : Woonplaats:

Telefoon :

Verkrijgbaar bij de boekhandel

**BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM**

Voorstraat 41, 3245 BG Sommelsdijk

Tel. (0187) 48 26 14 / Fax (0187) 48 45 20

Email: boomboek@filternet.nl